

Efter topmødet

FN's 15. klimatopmøde, COP15, som blev afholdt i København mellem den 7. og 18. december 2009, må gå over i historien som endnu et bevis på, at verdens økonomisk og politisk mægtige lande ikke har viljen til at løse verdens klimaproblemer. En retfærdig klimapolitik med udgangspunkt i verdens fattigste lande, som er hårdest ramt, ja ramt på deres basale livsvilkår og eksistens, kom aldrig på dagsordenen. Det er beskæmmende.

Beskæmmende er det også, hvordan de hundredetusinder af demonstranter fra ind- og udland blev behandlet af det danske politi. Forud for topmødet var der blevet ført en regulær skræmmeekampagne. Demonstrationsdeltagere blev konsekvent beskrevet som voldelige aktivister, autonome bøller, ballademagere osv.

Det kunne så legitimere brugen af den massive administrative frihedsberøvelse, som fandt sted under den store demonstration den 12.12. med deltagelse af op mod 100.000 mennesker. Næsten 1000 demonstranter blev administrativt tilbageholdt, bagbundet, placeret i flere timer på jorden og dernæst fragtet til Valby, hvor de blev fængslet i trådbure. Bure, som er blevet stærkt kritiseret bl.a. af Amnesty International. Historier om, hvorledes de fængslede blev behandlet - nægtelse af toiletbesøg, brug af knipler, pebespray og hunde - er ydermere med til at tegne billedet af et politi, der overreagerede og ikke er en demokratisk stat værdig. Af de 1000 anholdte den dag blev kun 4 personer sigtet for overtrædelse af forskellige lovbestemmelser. Det samme mønster viste sig ved samtlige demonstrationer under topmødet. En masse anholdelser og meget få sigtelser.

Ved siden af lemfældige præventive masse-anholdelser har politiet også foretaget målrettede anholdelser af talspersonerne fra Climate Justice Action, som var en af arrangørerne af en demonstration den 16.12., hvor målet var på fredelig vis at presse sig igennem hegnet ind til Bella Centret, hvor de skulle mødes med NGO'ere inde på området. Talspersonerne sad varetægtsfængslet en uge, og der er rejst sigtelse mod dem. Telefonaflytninger, hvor de bl.a. havde været i kontakt med pressen, blev fremlagt i retten som bevismateriale. Et alvorligt angreb på pressefriheden, mener flere mediefolk bl.a. mediejurist, Oluf Jørgensen fra Danmarks Medie- og Journalisthøjskole (Politiken 19.12. 09).

Ud fra politiets egen logik om at demonstrationseltagerne var uromagere og lømler skabte de før og under demonstrationerne et billede af voldelige demonstranter, som der skulle slås hårdt ned på. Denne logik og deres forsøg på at legitimere egen voldelig adfærd holdt imidlertid ikke stik. Demonstranterne opførte sig ikke som politiet forventede. Tværtimod. De lod sig ikke provokere af politiets aggressive fremfærd, men holdt fast i det, der hele tiden havde været demonstrationernes formål, nemlig fokus på klima uden brug af voldelige midler. Det kaldes ganske enkelt demonstrationsret. Civil ulydighed kan det i visse tilfælde også kaldes, en kendt aktionsform bl.a. tilbage fra Mahatma Ghandis og Martin Luther Kings tid. Måske skulle nogle af politiets milliarder bruges på at undervise politiaspiranterne i historie og samfundsfag.

I forbindelse med topmødet har medier og myndigheder benyttet sig af en ny retorik til beskrivelse af bestemte politimæssige tiltag, metoder og udstyr. Vi har fået en lømmelpakke og et brand- og rydningskøretøj, og folk sidder i fultog og klimabure. Ord, som med sit infantile udtryk opbygger en ironisk og formildende distance til de overgreb, som vi har været vidner til. Politiets nyindkøbte 20 tons tunge brand- og rydningskøretøj skal

efter politiets eget udsagn kun bruges til brandslukning og rydning. Men "den kan bruges mod demonstranter. Det kan enhver jo se", udtaler Michael Engell, vicepolitiinspektør i Rigspolitiet i Politiken TV den 3.12. 09. Det, han imidlertid ikke siger, er, at der kan blandes tåregas i vandet. Blandingen gas og vand gør, at gassen bindes til folks tøj og derved får en langtidsvirkning. Demonstrationsbekæmpende vandkanon er nok en mere rammende betegnelse for køretøjet.

Lømmelpakken er en præventiv frihedsberøvelse uden at der behøves foreligge mistanke om lovovertrædelse. På den baggrund er der under hele topmødet blevet anholdt mere end tusind mennesker. Næsten alle uden grund. Politiets lakoniske kommentar til denne nye form for anholdelse er, at det blot er "sort uheld", når man bliver tilbageholdt. (Citat fra Amnesty Internationals hjemmeside). Efter anholdelsen bliver man bagbundet sat i detsåkalde fultog. Det er politiets kontrolforanstaltning, hvor de anholdte sidder ned på jorden i rækker uden at kunne bevæge sig, uden mulighed for toiletbesøg og uden at få at vide, hvorfor man er blevet anholdt. Her kan man så sidde i timevis på iskold asfalt inden man bliver transporteret til det, politiet kalder venterum, i medierne kaldt klimabure. Det er fangebure lavet af trådnet på 11 kvadratmeter med plads til 10 personer. Amnesty International betegner fangeburene som et brud på menneskerettighederne, da de ikke opfylder FN's minimumsstandard for frihedsberøvelse især i kombination med en administrativ frihedsberøvelse, hvor der ikke før eller efter anholdelsen skal foreligge mistanke om lovbrud. FN's krav om at der i forbindelse med frihedsberøvelse ikke må ske nedværdigende eller ydmygende behandling må siges på ingen måde at være blevet overholdt under topmødets arrestationer. Heller ikke den grundlovssikrede ret til forsamlings- og ytringsfrihed er blevet overholdt. Disse friheder, som er nogle af grundstenene i et retssamfund, er nærmest blevet vendt på hovedet. Folk har deltaget i demonstrationer på trods af hetz, på trods af trussel om ubegrundede anholdelser og internering i bure, på trods af politiets aggressive og nedværdigende adfærd - for retten til at demonstrere deres uenighed med den førte klimapolitik.

Politiet har fået - og spillet en meget synlig rolle under hele topmødet. De har fået ekstra lovgivning, ekstra bevilling og ekstra udstyr. Desuden fik de hjælp af uniformerede hjemmeværnsfolk, som nævenyttigt tog del i bevogtningsopgaver og andet politirelateret arbejde, så Københavns bybillede til tider mindede om en kampzone. Dog uden kampe forårsaget af demonstranter, men derimod et kampberedt politi, der frihedsberøvede og ydmygede fredelige demonstranter.

I dette nummer af Nyhedsbrevet har vi valgt at sætte fokus på politiet. Gennem fotodokumentation og personlige beretninger vil vi fastholde nogle af de mange fortællinger fra klimademonstrationerne. For at sætte politiets udrustning og aktioner ind i et historisk perspektiv har vi undersøgt udviklingen af politiets våbenbrug inden for de senere år. At politiets oprustning og lovstramninger ifm. politiske aktioner ikke er af nyere dato viser en gennemgang af politiets aktiviteter mellem 1971 og 1985, som Demos har foretaget for flere år siden. Vi genoptrykker tidslinjen her i bladet, da den ganske godt afspejler udviklingen op til topmødet i 2009.